

Barcelona al món: cultura, governança i projecció exterior des dels anys vuitanta

Publicat per [Interacció](#) [1] el 25/01/2016 - 12:26 | Última modificació: 30/04/2026 - 09:17

L'article *The cultural paradiplomacy of Barcelona since the 1980s: Understanding transformations in local cultural paradiplomacy* proposa una lectura que desplaça el focus habitual sobre la internacionalització cultural de Barcelona. No es tracta només d'explicar l'èxit d'un model urbà ni d'una política cultural amb vocació exterior, sinó d'entendre en quines condicions emergeix aquesta acció internacional i com es converteix en una peça estructural de governança urbana. La ciutat apareix aquí com un actor polític que construeix relacions internacionals pròpies, en un context de transformació econòmica, reconfiguració de l'Estat i competència global entre territoris.

El punt de partida és clar: la paradiplomàcia cultural de Barcelona neix en el pas d'una economia industrial a una economia de serveis, en un moment en què les ciutats comencen a actuar internacionalment per atraure capital i reforçar el seu desenvolupament local. Aquest moviment no és singular, però a Barcelona pren una intensitat particular perquè s'inscriu en un sistema de governança multinivell marcat per tensions constants entre administracions. La política exterior cultural de la ciutat no es desplega en un buit, sinó en relació amb l'Estat i amb la Generalitat, en un escenari on la representació cultural esdevé també disputa política.

L'article mostra com aquesta paradiplomàcia s'institucionalitza a partir dels anys vuitanta i, especialment, amb el cicle olímpic. La creació d'estructures específiques, la consolidació de xarxes internacionals i la progressiva professionalització de l'acció exterior configuren una política sostinguda en el temps. La fundació de l'ICUB el 1996 marca un punt d'inflexió en aquesta institucionalització, integrant la gestió cultural i reforçant la dimensió internacional com a objectiu estratègic. A partir d'aquí, la internacionalització deixa de ser un conjunt d'iniciatives disperses i es converteix en un eix transversal de la política cultural.

Ara bé, el text insisteix a distingir dues lògiques que sovint es confonen. D'una banda, la paradiplomàcia cultural entesa com a relació, intercanvi i projecció de diversitat. De l'altra, el *city branding*, orientat a construir una imatge homogènia amb finalitats econòmiques. Aquesta distinció és central perquè permet llegir les tensions internes del model Barcelona. A mesura que avança la dècada dels noranta i sobretot amb l'entrada al segle XXI, la política cultural es desplaça progressivament cap a lògiques de mercat, amb una major presència d'actors privats i una orientació creixent cap al turisme i la competitivitat global.

Aquest desplaçament no és neutre. L'article identifica efectes concrets: processos de gentrificació, homogenització cultural i adaptació de l'espai urbà a les necessitats de la marca. La cultura esdevé capital simbòlic, però també recurs econòmic sotmès a estratègies de rendibilització. En aquest punt, la paradiplomàcia cultural deixa de respondre només a objectius de desenvolupament cultural o cohesió social i passa a formar part d'una política urbana més àmplia orientada a la competència entre ciutats.

El cas de Barcelona permet, a més, observar una altra tensió de fons: la relació entre projecció internacional i identitat cultural. La ciutat construeix una imatge cosmopolita i global, mentre diferents actors disputen el sentit d'aquesta representació i la seva vinculació amb la cultura catalana. Aquesta tensió es manifesta tant en les relacions institucionals com en les polítiques culturals concretes, i posa en evidència que la projecció exterior no és només una qüestió d'estratègia, sinó també de definició política del que es vol representar.

En darrer terme, l'article situa la paradiplomàcia cultural dins d'un canvi més ampli en les polítiques públiques: el pas d'un model orientat al benestar i articulat des de l'Estat a un model on les ciutats assumeixen un paper central en la definició i execució de polítiques, inclosa la seva dimensió internacional. Barcelona no és només un cas d'èxit o de model exportable. És un laboratori on es fan visibles les tensions entre cultura, economia i governança en un context globalitzat. La seva experiència obliga a preguntar-se fins a quin punt la internacionalització cultural reforça el sistema cultural local o bé el reconfigura segons lògiques que li són externes.

Referència

Zamorano, M. M., i Rodríguez Morató, A. (2015). The cultural paradiplomacy of Barcelona since the 1980s: understanding transformations in local cultural paradiplomacy. *International Journal of Cultural Policy*, 21(5), 554–576. <https://doi.org/10.1080/10286632.2014.943752> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: internacionalització cultural

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: economia de la cultura

Etiquetes: pensament cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2016/barcelona-al-mon>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.1080/10286632.2014.943752>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/6364>